

Samenvatting

Op het pleintje voor café De Poort (aan het begin van de Burusselsestraat) is al enige tijd overlast door het hinderlijk parkeren van fietsen. Als oplossing is met externe partijen (omwonenden en de Universiteit Maastricht) een voorstel ontwikkeld tot het plaatsen van een zitobject. Het college van B&W is akkoord gegaan met dit voorstel. Gelet op de praktische eisen ter voorkoming van de overlast; gelet op het beeldbepalende, monumentale en unieke karakter van de plek én gezien de eisen van welstand, heeft het college besloten om dit zitobject te laten ontwerpen door een professioneel ontwerper: Valentin Loellmann.

Beslispunten

1. akkoord te gaan met de voorgestelde oplossing voor de fietsenoverlast op het pleintje aan het begin van de Brusselsestraat (voor café de Poort) en een budget vast te stellen ad € 20.000 ten behoeve van de realisering van een zitobject op die plaats;
2. akkoord te gaan met de door ons voorgestelde ontwerper in de persoon van Valentin Loellmann;
3. akkoord te gaan met de door ons voorgestelde procedure, zoals aangegeven onder punt 12.

**Besluit Burgemeester en Wethouders 20 september 2016:
Conform**

1. Aanleiding

Vanuit Mobiliteit is (sinds geruime tijd) frequent overleg met de Universiteit Maastricht (UM) om het chronische fiets-parkeervraagstuk gezamenlijk op te lossen. We noemen hierbij de plekken Endepolsdomein, het gebied Tongersestraat - Ezelmarkt, Grote Looiersstraat en nu het kruispunt Grote Gracht - Oude Tweebergenpoort - Brusselsestraat – als voorbeelden.

Voor wat betreft de laatste casus het volgende.

De kop van het pleintje voor het terras van Café de Poort wordt gebruikt als fietsenstalling, met name door studenten van de UM. Deze fietsenstalling geeft aanleiding tot veel overlast en klachten. Niet alleen staan er vaak te veel fietsen; er blijven ook fietsen verwaarloosd achter, zonder duidelijke eigenaar. Er moet dus iets gebeuren. Ook de UM ziet dat de ‘anarchistische’ wijze van fietsenstallen aldaar tot een deugdelijke oplossing moet worden gebracht. De universiteit neemt daarin haar verantwoordelijkheid door studenten op hun gedrag te wijzen en op gezette momenten regelaars in te zetten. Zodra deze acties voorbij zijn vervalt een aantal studenten weer in hun oude gedrag en dat leidt – zoals gesteld – tot nogal wat klachten uit de buurt. Een permanente oplossing, waarvoor ook de omwonenden pleiten, ligt derhalve voor de hand.

De oplossing moet corresponderen met andere gemeentelijke beleidsterreinen en prioriteiten: Aanloopstraten, Cultureel Erfgoed en Welstand en Monumenten (zie verder punt 2).

Overleg met Milieu en Mobiliteit en Economie en Cultuur heeft geleid tot het voorstel om ‘de stalling’ te verplaatsen en het wild parkeren van fietsen te ontmoedigen / onmogelijk te maken door het plaatsen van een aan de kwaliteit van de omgeving beantwoordend omgeving (zit)object. In dit collegevoorstel wordt:

voorgesteld een ontwerp te laten maken en dat tot uitvoering te brengen;
een dekkingsplan gepresenteerd en
is een korte beschrijving van de te volgen procedure opgenomen.

2. Context

In dit voorstel komen doelstellingen van drie beleidsterreinen samen:

- a. voor wat betreft Mobiliteit: het streven naar het ordentelijk stallen van fietsen op de daartoe bestemde en ingerichte plekken en het voorkomen van het plaatsen van rijwielen waar deze overlast en ontsiering veroorzaken;
- b. voor wat betreft Aanloopstraten: het op orde hebben van de drukke en beeldbepalende entrees naar de (historische) binnenstad en het kernwinkelgebied.

- c. Wanneer nu (zoals ons voorstel behelst) het plaatsen van een object van toegepaste kunst / vormgeving aan de orde is, hebben we ook van doen met eisen van welstand, artistieke kwaliteitseisen en - daaraan verbonden - de keuze voor een ontwerper van voldoende kwaliteit, die binnen het gelimiteerde budget kan en wil werken.

De keuze, voor een ontwerper en het bepalen van de randvoorwaarden voor de opdracht, hoort vooraf te worden gegaan door een reflectie op a. de gebouwde en bebouwde omgeving en b. de functionele context. Deze horen te worden voorzien van historische feiten en achtergronden, omdat daarmee het unieke karakter van de plek en haar omgeving in zijn volledigheid wordt belicht.

- a. De gebouwde en bebouwde omgeving.

Als één plek in Maastricht de kwalificatie 'aanloopstraat' zou mogen opeisen, dan is het het aan de orde zijnde kruispunt Grote Gracht - Oude Tweebergenpoort – Brusselsestraat (en Kommel).
Waarom?

Meer dan 2000 jaar geleden werd de Via Belgica aangelegd. De Romeinse heirbaan volgde (op huidig Maastrichts grondgebied) de route Brusselsestraat, Oude Tweebergenpoort en dan via het Vrijthof, Grote Staat en Jodenstraat richting Onze Lieve Vrouweplein. We mogen vanaf toen spreken van een belangrijke internationale route.

Na de Karolingische tijd volgt de periode van de tweeherigheid, waarin de hertog van Brabant (in de 13^e eeuw) Maastricht toestemming geeft voor een omwalling (de eerste). Op de voorliggende plek wordt de Tweebergenpoort gebouwd. Het is de entree van Maastricht op de belangrijke verbindingsweg met de hoofdstad van Brabant: Brussel.

In de 14^e eeuw volgt de tweede omwalling. In het gebied tussen de Tweebergenpoort en de Brusselse poort ontstaan belangrijke vestigingen van religieuze ordes: de Cellebroeders (Brusselse straat), de Kruisheren (Kommel) en de Franciscanessen van Peer aan de Beyart (Brusselse straat).

In dit rijtje van belangrijke gebouwen aan deze internationaal belangrijke stadsentree past ook de Hof van Tilly (stichting in de 16^e eeuw). Dit 'hotêl' wisselt in de loop der eeuwen regelmatig van eigenaar (zie verder b.)

Vanaf de 17^e eeuw worden in Maastricht de veelal houten woonhuizen vervangen door in steen opgetrokken woningen (o.a. vanwege brandpreventie). Vanaf die tijd tot en met nu wisselen de verschillende bouwstijlen elkaar af. We hebben het dan over de (voor deze stad en streek unieke) Maaslandse Renaissance, de Hollandse Barok, de verschillende Franse bouwstijlen, Neo Gotiek,

Art Deco, de Amsterdamse School etc. etc. tot en met de hedendaagse architectuur én de verschillende eclectisistische mengvormen van die stijlen.

Welnu; er is geen enkel gebied in de stad, waar deze verschillende bouwstijlen op een zo mooie en gave manier zo dicht op elkaar vertegenwoordigd zijn dan op het aan de orde zijnde kruispunt Grote Gracht - Oude Tweebergenpoort – Brusselsestraat (en Kommel) en de directe omgeving. Voor wat betreft 'Maastricht – monumentenstad' hebben we het over een toplocatie.

b. De functionele context

Los van het feit, dat het gebied nog steeds een van de meest beeldbepalende entrees naar de binnenstad is, is in dit – qua historie en gebouwde omgeving – uniek stukje stad een aantal activiteiten geconcentreerd, dat van belang is voor Maastricht.

We hebben het (naast wonen) dan over: horeca, detailhandel, dienstverlening en zeker niet in de laatste plaats: onderwijs.

Voor wat betreft het laatste komt opnieuw De Hof van Tilly in beeld. In de 19^e eeuw krijgt het complex de bestemming van Rijks Lagere School, waaraan in 1880 een Rijkskweekschool wordt verbonden. Dan gaat het van kweekschool naar PABO en vervolgens naar Academie Beeldende Kunsten Maastricht (ABKM). Uiteindelijk wordt er de Faculteit der Cultuur-wetenschappen van de UM gevestigd; de huidige bestemming. Het typische is dat, vanaf het moment dat de functie kweekschool in beeld is, het gebouw een groot aantal niet-Maastrichtse studenten herbergt.

Vanaf het moment, dat de ABKM het gebouw betreft, is de studentenpopulatie zelfs internationaal.

3. Gewenste situatie

Wanneer we het gestelde onder punt 2 – in termen van conclusies – resumeren, dan mogen we vaststellen dat:

- de fietsenstalling zal moeten worden verplaatst. De UM geeft daarbij aan, dat er voldoende ruimte op eigen terrein aanwezig is om in de stallingbehoefte te voorzien en is bereid daar aan mee te werken;
- de eigenlijk enige afdoende oplossing voor de hinderlijke fietsenoverlast op het kruispunt Oude Tweebergerpoort – Grote Gracht – Brusselsestraat bestaat uit het plaatsen van een zitobject dat het stallen onmogelijk maakt;
- het kruispunt en de directe omgeving (als beschermd stadsgezicht met gemeentelijke en rijksmonumenten) van uitermate hoogwaardige kwaliteit is. Opvallend is dat de gebouwde omgeving bestaat uit een unieke mix van de oudste tot en met de eigentijdse stedelijke bouwstijlen. Deze mix vraagt om een eigentijdse invulling van een zitobject, die van voldoende

kwalitatief niveau is. Met 'kwalitatief' wordt bedoeld: geen 'confectie' of 'twaalf in een dozijn', maar een ontwerp (en een uitvoering) met een eigen karakteristiek, dat (die) rekening houdt en aansluit bij dit beschermd stadsgezicht. Ieder ander ontwerp is minimaal ontsierend;

- we – gezien de verschillende functies (zie 2.b) – het hebben over een plek met veel (sociaal) verkeer, dat raakt aan het profiel van Maastricht als kennis-/onderwijsstad, bezoekstad en cultuurstad. Ook deze functionele context vraagt ons inziens om een invulling van voldoende kwalitatief niveau.

Een zitobject dat aan de voorgaande voorwaarden voldoet, draagt bij aan de kwaliteit van de openbare ruimte, is een beleving op zich zelf en voorkomt stalling van fietsen op het pleintje voor café de Poort.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

(zie 3.)

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

Bij de zoektocht naar middelen, ter realisering van het zitobject, is de volgende dekking gevonden voor het totaal benodigde budget:

Bijdrage Universiteit Maastricht	€	5.000
Bijdrage uit budget Kunst in de Openbare Ruimte		7.500
Budget aanloopstraten		5.000
Budget mobiliteit en milieu		2.500
	Totaal	20.000

Binnen het gegeven totaal ad € 20.000 dient een bedrag ad € 1.500 te worden gereserveerd voor het honorarium voor een schetsontwerp en € 18.500 voor de uitvoering van het ontwerp (inclusief

plaatsing). De bedragen zijn exclusief BTW die compensabel is (de gemeente is eigenaar van het perceel).

NB. de Universiteit Maastricht draagt bij omdat haar studenten veelal 'veroorzakers' zijn van het probleem. De Universiteit Maastricht verlangt en ontvangt geen tegenprestatie voor deze bijdrage, waarmee deze btw-onbelast is.

9. Aanbestedingen

Eerder in dit collegevoorstel hebben wij de prijsindicatie van € 20.000 opgevoerd voor een zitobject met de vereiste omvang. Onder punt 2 wezen we op de noodzaak van de vereiste kwaliteit op deze plek. Precies op die twee punten ontstaat enige spanning (zie ter vergelijking de prijs van een voor in huis bestemd 'degelijk' zitmeubel van deze omvang, dat doorgaans in serie wordt vervaardigd).

Omdat het prijsniveau van € 20.000 (volgens de gemeentelijke regels) ruimte geeft voor een enkelvoudige aanbestedingsprocedure, bestond de mogelijkheid om 'op zoek te gaan' naar een ontwerper. Conform de gemeentelijke aanbestedingsregels en het staande economische beleid hebben we binnen Maastricht gezocht en wel naar 'de top' van de jonge creatieve ondernemers. Binnen dat segment springt er op dit moment één naam uit: die van Valentin Loellmann.

Valentin Loellmann studeerde in 2009 als vormgever af aan de Academie Beeldende Kunst Maastricht. In 2010 begon hij zijn eigen studio en was vrij snel zeer succesvol.

Op dit moment wordt zijn werk verkocht door galerieën in Wenen, Parijs, Londen, Kopenhagen en Berlijn. Zijn werk staat op prestigieuze beurzen als Art Basel, Collective New York en Pavillon Art and Design Paris/ London. Tijdens deze laatste beurs werd in 2013 een ontwerp van zijn hand bekroond met de PAD-London's Best Contemporary Design Price. Zijn werk bestaat uit unica.

De vraag was of Valentin Loellmann binnen het gegeven budget een opdracht wilde aanvaarden. Voor het beeld: voor een zitobject met de (in dit geval) vereiste omvang vraagt (en krijgt) hij normaliter een veelvoud van het gegeven budget ad € 20.000. Met hem is gesproken en hij is bereid om de opdracht te aanvaarden voor het vastgestelde bedrag.

Het motief: hij vindt het eervol om een opdracht in de openbare ruimte uit te voeren in de stad, die hem de gelegenheid heeft gegeven om te studeren en hem gastvrij heeft opgenomen.

NB. artikel 4 lid 5 van het gemeentelijk aanbestedingsprotocol stelt, dat bij leveringen en diensten voor een bedrag dat lager is dan € 25.000 kan worden volstaan met een enkelvoudige offerte-aanvraag.

10. Participatie tot heden

Tot op heden is een aantal keren gevoerd met vertegenwoordigers van de Universiteit Maastricht en enkele omwonenden en ondernemers. Wij stellen vast dat zij grote voorstanders zijn van het door ons aangedragen voorstel.

11. Voorstel

Op basis van het voorafgaande stellen wij u voor om:

1. akkoord te gaan met de voorgestelde oplossing voor de fietsenoverlast op het pleintje aan het begin van de Brusselsestraat (voor café de Poort) en een budget vast te stellen ad € 20.000 ten behoeve van de realisering van een zitobject op die plaats;
2. akkoord te gaan met de door ons voorgestelde ontwerper in de persoon van Valentin Loellmann;
3. akkoord te gaan met de door ons voorgestelde procedure, zoals aangegeven onder punt 12.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het voorgestelde zitobject raakt meerdere beleidsterreinen (zie 2. Context). De volgorde van (voorbereiding van de) besluitvorming hoort naar onze mening de volgende te zijn:

- a. opdracht voor een ontwerp aan de voorgestelde ontwerper (mandaatnummer 37 conform gemeentelijke mandatenlijst) door budgethouder (manager Economie en Cultuur);
- b. advies over het ontwerp door de gemeentelijke Adviescommissie Welstand en Monumenten;
- c. overleg met de direct betrokkenen waaronder de UM en de uitbater van Café de Poort;
- d. apart besluit van het college van B&W over de uitvoering van het ontwerp (na goedkeuring door de Adviescommissie W&M); opdrachtverlening onder voorwaarde van vergunning (bezwaartermijn);
- e. vergunningtraject;
- f. uitvoering en plaatsing.